Godina II. — Broj 458.

CJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Castona broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Iziazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Petak, 13. listopada 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Castona broj 1. Uredništvo se nalazi u Sitanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 12. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

Rumunjske navale na Vulkanskom klancu su se izjalovile. U predjelu Brassso morao je neprijatelj uzmaknut prema pograničnim klancima. U posljednjimi 2 dnevima smo tu zarobili 18 časnika i 639 momaka te zaplijenili jedan teški top, 5 strojnih pušaka i mnogo vojnog orudja. Rumunjski je otpor bio skršen i u gorju Görgeny te na obim stranama gornjeg Marosa. Naše čete proganjaju neprijatelja. Sjeverno Zolotswe u istočnoj Galiciji, bila je suzbita ruska provala.

Talijansko bojište.

I jučer, na treći dan velike piešadijske bitke, su se naše čete na južnom krilu primorske fronte održale prema neprijateljskim navalama. Sjeverno Vipave i južno te rijeke sve do okolcu Lokvice bile su sve talijanske navale suzbite. Istočno i južno Opatjega sela je neprijatelj stekao prostora. Novavas je pala u njegove ruke. I južno, sve do mora provalio je ponovno u pojedine djelove fronte ali je uvijek bio opeta izbačen. Alpske su se čete u tom boju ponovno istakle. Broj zarobljenih Talijana poskočio je na 2700. Na pojedimim točkama koruške i tirolske fronte su neprijatejska odjeljena uzaludno navaljivala. Na Pasubiju, gdje smo prekjučer povukli naše položaje sa Cosmagnona na kosu Roite, prošao je dan i noć mirnije.

Jugoistočno bojište.

Kod naših bojnih sila nema ništa važna.

Zamjenik poglavice generalnog stožera
pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 12. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Vojna skupina prijestolonasljed. Rupprechta: Na obim stranama Somme te bitka nastavlja na čitavoj fronti. Medju Ancre-om i Sommom su topništva razvila veliku snagu. Engleske pješadijske navale sjeveroistočno Thiepvala, kaošto i iz linije Lesars-Guedecort se većinom izjalovile već u zatvornoj vatri. Prema večeru su započele iz fronte Morval-Bouchavesnes jake navale, koje su trajale sve do jutra. Protiv položaja pješ. pukovnije broj 68. i reservne pješ. pukovnije br. 76. kod Sailly-a jurišao je neprijatelj šest puta. Svi su njegovi napori bili bezuspješni. Održali smo bez iznimke sve naše položaje. Južno Somme se je borba nastavljala medju Genermontom i Chaulnesom. Odbili smo više francuskih navala. Tvornica sladora u Genermontu, za koju se bije ljuti bojevi, je u našem posjedu. U selu Ablaincourt razvile se ljuti kućni bojevi, koji su još u tijeku.

Istočno bojište.

Nema bitnih dogodjaja.

Sedmogradsko bojište.

U dolini Maroš nije se neprijatelj mogao opriječi opkoljujućoj navali. I dalje sjeverno počeo je uzmicati. Na čitavoj ga istočnoj fronti proganjamo. Druga je rumunjska vojska bila bačena u pogranične položaje. U gorskim bojevima obiju poslijednjih dana palo je u naše ruke 18 časnika i 639 momaka, te 1 teški top, 5 strojnih pušaka, mnogo municije i pušaka. Neprijateljske provale na obim stranama Vulkanskog klanca bile su odbijene.

Balkansko bojište.

Mackensenova vojna skupina: Položaj je nepromijenjen.

Macedonska fronta: Izjalovише se mnoge neprijateljske navale na Černi. Zapadno i istočno Vardara je protivnik bezuspješno napadao.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 11. (D. u.) Glavni stan javlja:

Kaukaska fronta.

Na lijevom smo krilu odbili neprijatejske provalne i navalne pokušaje.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 11. (D. u.) Služb. izvještaj. Glavni stan javlja:

Macedonska fronta.

Od jezera Prespe do Černe slaba topovska paljba. U kotlenu Černe smo opeta zaposjeli selo Brod, te odbismo mnoge noćne navale. U dolini Moglenice običajna topovska paljba i djelatnost mina. Zapadno Vardara slaba topovska vatra i sukobi medju pomaknutim odjeljenjima. Puškaranjem i navalama na bodove unistismo 2 neprijateljske satnije. Istočno Vardara i na podnožju Belasice planinе mjestimice pojedini topovski hici.

Na fronti Strume slabi okršaji medju opbodnjama.

Na Egejskoj je obali neprijateljski krstaš bezuspješno opstrijeljavao visine sjeverno Kavale.

Rumunjska fronta.

Na Dunavu kod Vidina slaba topovska djelatnost. Naše su baterije uništale one neprijateljske. U Dobrudži zapadno Željeznice Dobrič-Medžidije vlada mir. Istočno iste slaba topovska vatra.

Na Crnomorskoj obali je neprijateljski lovac torpeda opstrijeljavao grad Mangaliju.

Brzojavi.

Antantin ultimatum Grčkoj.

Atene, 12. (D. u.) Reuter javlja: Zapovjednik francuske mornarice je upravio na grčku vladu ultimatum, u kojemu, obzirom na sigurnost alijirskog brodovlja zahtjeva do 1 sata poslije podne predaju čitavog grčkog brodovlja osim oklopnih krstaša „Georgios Averoff“ i linijske ladja „Lemos“ i „Kilkis“. Traži se isto predaja željeznice Pirej i Larissa.

Lugano, 12. (D. u.) „Corriere della sera“ javlja iz Atena: U ime četvornog saveza predao je 11. t. mj. na veče francuski admiral grčkoj vladi notu, u kojoj se od nje zahtjeva predaja brodovlja te joj se saopćuje, da će alijirci zaposjednuti daljnji otočić te preuzet nadzor željeznica i prometnih puteva. Drži se, da će grčka vlada popustiti.

Prema „Secolu“ je grčka vlada privolila u predaju brodovlja i prepuštenje lučkog redarstva u Pireju. „Giornale d'Italia“ javlja, da su alijircima bile predane i grčke željeznice.

Nove čete protiv Rumunjske.

Berlin, 12. (D. u.) Wolffbureau. Car je jučer proveo smotru četa, koje su, putujući na rumunjsko bojište, prošle kraj velikog glavnog stana.

Švedsko-engleski spor.

Frankfurt, 11. „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Kopenhagena: „Ekstrablatt“ doznaje, da nije engleska nota, usljed koje bijaše obustavljen švedski izvoz, bila poslana samo Švedskoj, već da je to okružnica, koja je po svoj prilici bila upravljena svim samostalnim državama. Nota je posve nova. Mnoge vlade raspravljaju sada o njoj.

Geneva, 11. „Echo de Paris“ se boji, da će švedski izvozioci usljed obustave prometa sa Engleskom prodavati svoje blago u Njemačku.

Kopenhagen, 11. „Berlingske Tidende“ javlja iz Stockholma: Ovdješnji je engleski poslanik saopćio, da se novi certifikati, koje Engleska zahtjeva, protežu samo na Englesku i njezine kolonije, a ne na neutralne države. Izvoz drva i drvenog blaga u Englesku nepromijenjeno će se nastaviti.

Rat sa podmornicama

Basel, 11. Kanadska je vlada zabranila privatna objavljivanja o uništenjima trgovačkim brodovima te je odredila vojničku cenzuru za sve nizozemske brzojavke. U Washingtonu i u neutralnim državama bit će predan kanadski prosvjed protiv djelovanja neprijateljskih podmornica.

Frankfurt na M., 11. „Frankfurter Zeitung“ doznaje iz New-Yorka: Usprkos jakog pritiska antantinih prijatelja nije Wilson skloni da nešto poduzme u pitanju podmornica. Nekoje novine izjavljaju, e se je u početku rata moralo odrediti, da se svi engleski krstaši odaleče iz područja američkih luka. Prevladuje mnijenje, da je Wilson stoga vrlo oprezan, da ne bi nepovoljno uplivao na izbore.

Bavarski kralj umro.

Monakov, 11. Kralj Oton je danas na večer umro.

Sudbina Rumunjske.

Kopenhagen, 12. U antantinim državama su ozbiljno zabrinuti, da će usljed posljednjih teških poraza stignuti Rumunjsku sudbina Belgije i Srbije. „Timesov“ dopisnik u rumunjskom glavnom stanu piše u dugoj brzojavci ozbiljan položaj Rumunjske te veli, e niko ne može niječati, da prouzročuje sadašnji vojnički položaj rumunjskom vojnom vodstvu mnogo poteškoća. Neprokušane su rumunjske čete prisiljene, da se na dvim različitim frontama bore sa neprijateljem, koji se je na vojevanje priučio i koji je naoružan najboljim oružjem. Francuski listovi pozivlju alijirce, neka Rumunjskoj pomognu. Zaliboće su ali odnošaji takovi, da bi samo Rusija bila u stanju, da Rumunjskoj neposredno pomogne. ... je sada ovisno od Rusije. Polužbužbena neka ruska izjava veli o Rumunjskoj: Nadamo se, da će se bojna sreća domala okrenuti u prilog naših saveznika, jer bi u slučaju daljnjeg neprijateljskog napredovanja postao strateški položaj usljed stegnuća fronte neuzdržlivim.

Engleski neuspjesi.

Berlin, 12. (D. u.) Wolffbureau javlja: Silne engleske navale poslijednjih dana sjeverno Somme svršiše se potpunim teškim porazom. Nakon velikih napora od 7. i 8. t. pokazala je engleska pješadija znakove velikog iscrpljenja. Usprkos najjače pripremne vatre nije joj, usljed premoći njemačkog topništva, nigdje uspjelo, da provede svoje navale. U cijelosti su se posvuda izjalovile u zatvornoj vatri njemačkog topništva. U noći od 10. t. mj. su Englezi opeta kušali, da napreduju. U gustim su vrstama često pokušali, da nas iznenade sjeveroistočno Eaucourta-Labbaye-a. Naše je puškaranje, vatra iz strojnih pušaka i topova njihove guste vrste u pravom smislu riječi pokosila. Engleski gubici u tim navalama su vanredno krvavi. Na pojedinim su točkama isti bili jednaki ruskim gubicima masa. Da je engleska pješadija usljed tih velikih gubitaka izgubila na unutrašnjoj vrijednosti, dokazuje činjenica, da su engleski zarobljenci i ranjenici odavali znakove prekomjernog uživanja alkohola. Značajno je, da se engleško vodstvo mora lačati već takovih oparnih sredstava, e bi svoju pješadiju nagnalo na navalu protiv premoćne njemačke vatre.

Novi grčki kabinet.

London, 11. „Times“ javljuju iz Atena: Novi je kabinet sastavljen na slijedeći način: Lambros, predsjedništvo i nauka; Zalosastas, vanjski poslovi; Zelos, unutrašnji poslovi; Drakos, vojna; Damianos, mornarica; Zanetulas, finance; Argyropulos, željeznice, pravda i trgovina.

Monakovo, 11. „Münchner N. N.“ javljaju: Kralj je Konstantin naložio da sastavi kabinet ako šem profesoru, Spiridionu Lambros, povjesničaru, koji se dosada nije praktički bavio politikom. Lambros je bio kraljev učitelj, te je iz učitelja postao njegovim pouzdanim prijateljem. Na glasu je kao sjajan govornik. Naskoro će se pokazati, da li taj znanstvenik predstavlja u sadašnjoj kritičnoj dobi osobnost, koja bi mogla uspješno braniti kraljev program protiv udaraca antante i njezinih grčkih revolucionarnih pristaša. Pošto nije Lambros nikada politički nastupio te će po svoj prilici izjaviti, da je sastavio i da hoće voditi samo radno ministarstvo, ne će antanta imati nikakvog povoda, da prema novom kabinetu zauzme takvo stanovište, kaošto ga je zauzela prema Kalogeropulosu.

Geneva, 11. Ministarstvo Lambros smatra se sigurnim. Isto se odriče svake samostalnosti u vanjskoj politici te će slijediti samo savjete četvornog saveza. Kabinet želi ostati neutralan.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Engleska.

8. o. mj. Na fronti Strume uznapredovale su naše okonjene čete do linije Kačaraska-Salmak-Homondos, te naišle na slab otpor. Dalje sjeverno zaposjednuta su sela Kavarna, Osmanijj i Hazadar.

Francuska.

9. t. mj. Istočna vojska. Istočno Strume nekoliko okršaja medju engleskim četama i zadnjim djelovima bugarske vojske, koja uzmiče prema željeznici. Potvrđuje se, da su Bugari za posljednjih bojeva imali u tom predjelu znatnih gubitaka. Na jednom jedinom komadu bojišta ležalo je preko 1500 neprijateljskih lješina. Medju Vardarom i Černom su srpske bojne sile napredovale u gorskom predjelu Dobropolje te su zarobile 100 vojnika. Na lijevom brijegu Strume su Srbi nakon ljutih bojeva opeta potukli Bugare. Zaposjeli su selo Skočivir. Usprkos žestokih protunavala nije neprijatelj mogao da to mjesto opeta zauzme, te je bio bačen još za 1 km dalje prema sjeveru. U rukama naših saveznika ostade 200 zarobljenika. Dalje zapadno, medju Dobrovenijem i Brodom su Srbi i dalje prekoračili Černu. Sjeverno Broda su se Bugari povukli. Na našem lijevom krilu su francuske i ruske bojne sile došle pred novu bugarsku obrambenu liniju, koja se vuče od Kenalija do jezera Prespa.

Rumunjska.

8. o. mj. Sjeverna i sjeverozapadna fronta: U predjelu Kelemen-Görgeny-a i u gorju Hargite bojevi medju obhodnjama. Kod Ghimbaula, zapadno od Brašova, odbili smo više neprijateljskih navala. U klancima Halute i Jiu topničke djelatnost. — Južna fronta: Duž Dunava i u Dobrudži topnička djelatnost.

9. o. mj. Sjeverna i sjeverozapadna fronta: Bojevi medju obhodnjama. U predjelu Brašova bili smo prisiljeni da se povučemo prama sjeverom izlazku Karpatskoga klanca. Na klancu Caineni i Jiu mali za nas povoljni pješački i topnički bojevi. — Južna fronta: Žestoki topnički bojevi istočno od Tutrakanice. U Dobrudži topnička vatra i bojevi obhodnja.

Dogodjaji na bojištima.

O položaju na francuskoj fronti piše „Pester Lloyd“: „Nakon višednevne neprijateljske topovske vatre sjeverno od Ancrea i s obje strane rijeke Somme, na koju su naše baterije uspješno odgovarale, poduzeli su Englezi i Francezi jedinstvenu navalu na fronti između Ancrea i Somme, na odsječku Thiepvale-Bouchavesnes. Englezi su na svom djelu fronte između Thiepvale i Fregicourta navaljivali s izmjeničnim uspjehom i velikom žestinom. Dok su sjeverno od Thiepval-Courcelette svi njihovi napori bili bezuspješni, te sve njihove navale odbijene, uspjelo im je nakon jedne uzaludne navale dobiti na prostoru s obje strane ceste Albert-Bapaume smjerom prema Le Sarsu, a jednom drugom jakim silama poduzetom navalom prodrijeti u selo Le Sars. Na odsječku Le Sars-Eaucourt l'Abbaye Guedecourt imali su manje sreće. Na susjednom bojnom odsjeku Guedecourt-Les Boeufs-Morval-Fregicourt uspjelo je Englezima da između Boeufsa i Transloya uz najteže gubitke svoje pozicije poprave, a između Morvala i šume St. Piere Vaast da pomaknu svoje linije preko velike ceste prema jugoistoku. Istodobno su Francezi pokušali da između Rancourta i Bouchavesnesa provale u jučer napadnute pozicije. Ali sva su njihova poduzeća slomljena našom zapornom vatrom ili pako borbom iz blize“.

I jučno od Somme slijedila je nakon jake topničke vatre, koja je skoro čitavu noć trajala pješačka navala na prostoru između Boventa i Chaulnesa. O toj navali, koja je započela 8. t. mj. jakim topničkim djelovanjem javio je prekjučerašnji njemački izvještaj, da je u toliko uspjela, u koliko je Francuzima išlo za rukom da potisnu izbočinu njemačke kod Vermandovillersa natrag. Prema francuskom izvještaju od 10. o. mj. osvojili su Francuzi i šumu koja leži neposredno sjeverno grada Chaulnes Svakako ima ratni izvještitelj „Pester Lloyda“ pravo, kad nadalje piše: „Ako sumiramo uspjehe dvodnevne akcije naših neprijatelja, to možemo zaključivati iz neobično jake topovske vatre, koja je posljednjih dana bjesnila, da su Francezi i Englezi bili nakanili izvesti jakim udarom navalu, da probiju naše linije. Englezima i Francezima je doduše uspjelo na pojedinim mjestima dobiti uz najteže gubitke zemljišta. Sveopći položaj na zapadnoj fronti nije se usprkos neznatnih engleskih i francuskih uspjeha promijenio na našu štetu“. Ovo je pouzdanje tim opravdanije što sami naši neprijatelji priznavaju, da nisu iscrpljene njemačke pričuve i da neprijateljski izvještitelji konstatiraju, već nedjelju dana nedvoumno zna... pojačanje protivnikova otpora i nadolazak pomoćnih četa.

Dne 9. o. mj. započela je na primorskoj fronti talijanskoga ratišta osma talijanska ofenziva, nakon jake osamdnevne topničke pripreme. Ova je opća tal. navala povedena u odsječku izmedju San Grado di Merna i jezera Doberdo, dakle na razmjerno tratkoj liniji. Ova se borba vodi za posjed Komenske visoravni. Talijani bi htjeli prodrijeti kroz naše linije u pravcu na Kostanjevicu. Ali naš izvještaj konstatuje, da je prvi dan nove talijanske ofenzive prošao za Talijane bez svakoga uspjeha te da su naše čete, koje su toga dana imale časni dan, krvavo suzbile jaki tal. juriš i zadržale sve svoje pozicije bez iznimke. I drugi dan talijanske ofenzive donio je neprijatelju samo pralaznih uspjeha, koje su naše čete doskora izjednačile. Više od tri nedjelje trebao je neprijatelj, da se pripravi na osmu bitku; znatno proređene čete trebalo je nadopuniti, djelom s onim četama, koje su poslije šeste bitke bile poslane na oporavak. S toga moramo uzeti, da je navala uzsljedila s istom jačinom, s kojom su Talijani navalili sredinom rujna. Tada je vojska vojvode od Aoste brojila 20 pješ. brigada, 15 bataljuna bersagliera i jednu konjaničku diviziju, ukupno dakle 175.000 momaka.

Kako su Talijani pripremili ovu ofenzivu proizlazi iz sitne jedne činjenice, da su n. pr. dne 9. o. mj. od osvitka zore do podne na liniju od 1 i pol km. izbacili 15.000 granata, a jednu su našu satniju na drugom mjestu za dva sata obasipali s 2000 taneta raznog kalibra.

Rumunjsko vojno vodstvo nastoji, da u poluslužbenom dopisu razjasni poraz Rumunja u Erdelju i neuspjeh ekspedicije na Rjahovo. Poraz kod Sibinja ispričava se time, da centralne vlasti svoje čete lakše mogu transportirati, jer raspolažu dobrim željezničkim sverama. I tako se dogodilo, da su oni Rumunji, koji su se nalazili u manjini, gotovo potpunoma bili obkoljeni i da su se samo spretnim uzmakom mogli djelomice spasiti. Južno od Sibinja zauzeli su Rumunji utvrđene položaje na granici. U bojevima kod Dobrudže veli se samo toliko da su veoma ozbiljni. Dok se rumunjsko vojno vodstvo ovako hoće da ispričava teče i nadalje ispražnjenje Sedmogradske od Rumunja. Druga rumunjska vojska, smanjena za jednu trećinu svog prvobitnog broja, hametom je potučena u tvrdokornoj bitki kod Brašova i progonjena po četama generala Falkenhayna, bježi preko törczvarskog, tömöškog i bodzinog klanca, djelomice sasma raspršena, u bregu jasto područje sjeverno od poteza Ploješti-Buzer, a rumunjska sjeverna vojska, koja se je borila proti generalu Arzu, poražena je također temeljito, kad je htjela priteći u pomoć svojoj susjednoj vojsci, te ju sada nake čete živo proganjaju preko Kézdi-Vasárhely-Csik Szereda-Gjergyö Szt. Miklós. Jedino najkrajnije krilo Rumunja, koje se priključuje ruskim pozicijama, nastoji, da štiti prelaze k tölgyeškom klancu, te ga u tom podupiru ruske čete. Ali i tu se već zamjećuju posljedice izvojštenih pobjeda kod Sibinja, Brašova i Parajda, pa se rusko vodstvo boji, da će uzmicanje Rumunja djelovati i na južno krilo vojske generala Lešickoga u Bukovini. Nasa ofenziva u Sedmogradskoj izlučuje Vlašku iz ratnih operacija, te je sada na putu, da prenese rat na rumunjsko tlo, u Moldaviju. Dok ovako biva potučena jedna rumunjska vojska za drugom ustraje rusko rumunjska vojska u Dobrudži u bezposlici. Donekle nekim pravom pita dopisnik „Daily Telegraph“: Ja ne razumijem ovo, ma nijesam pesimista: Rusko-rumunjski položaji u Dobrudži jaki su te obilnju s vojnicima. Zašto čekaju onda nova pojačanja i kako se mogu nadati, da će u isto vrijeme pobijediti mnogo jačega neprijatelja u Erdelju, koji je već Petroszseny i Sibinj natrag zauzeo i sada ugrozio rumunjske vojske? Ta oni poznaju sliu, koju su centralne vlasti koncentrirale ovdje, na ratnom području, kaju antantina štampa naziva sporednim“.

Tamna je to toča u bojevima Rumunjske, nu imade još drugih, još tamnijih i neobjašnjenih točaka. . .

Političke Vijesti.

Velikosrpsko-talijanske protivštine. „Neue Züricher Zeitung“ javlja iz Milana: Očevidno se zaoštruju velikosrpsko-talijanske protivštine. Sad se počinje faza razmirica, koje pokazuju, kako dubok jaz postoji izmedju ovih aspiracija.

„Perseveranza“ piše, da nije dovoljan diplomatski rad, da se obuzda velikosrpska propaganda. Treba naprotiv, da se već sada javno mnijenje točno obavijesti o stvari. Potpora, koja se daje u Engleskoj jugoslavenskim aspiracijama na jadransko područje, posve je neopravdana. Italija za sebe svojata ovo područje, pozivajući se na političke i strateške uzroke s istim pravom, na koje se poziva Engleska, drželi u svojoj vlasti Cypar, Maltu i Gibraltar. U koliko je bezuvjetno odlučno narodnosno načelo, morao bi Cypar pripadati Grčkoj, Malta Italiji, a Gibraltar Španjolskoj. Ali izučenjem svih čokolata prestala bi Engleska da bude vlast Sredozemnoga mora. Pozivajući se na isto pravo, traži Italija, unatoč narodnosnome načelu, za sebe pripjeporno jadransko područje. List još primječuje, da je dosele cenzura nastojala zaprječiti polemiku protiv velikosrpskih težnja i podupirala slavenofilsku propagandu. To škodi talijanskoj stvari, pa je sva sreća, što će se narod moći slobodno izjaviti poslije svršenoga rata.

Amerika spremna na rat. Predsjednik Wilson, držao je odmah i govor, u kojem je izjavio, da su Sjedinjene države spremne na rat. Nu uzrok za rat mora biti velik i pravedan. Amerika do sada nije sudjelovala u ratu ne zato, jer ne bi bila interesirana, ili zato, što možda uloga, koju bi želila igrati, ne bi bila takva kao ona, što ju obično igraju zaraćeni narodi. Uzroci evropejskog konflikta još uvijek nisu jasni, a isto tako niti njegovi ciljevi. Kad bi Amerika imala razviti svoju snagu, morala bi znati, zašto to čini. Amerika je spremna voditi rat, ali hoće da čeka, dok ne upozna, što bi bilo vrijedno, da se za to borimo.

Engleska modra knjiga. Kako nizozemski listovi iz Londona javljaju, sprema engleski državni tajnik izvanjskoga ureda Grey modru knjigu, u kojoj će se prikazati odnosi izmedju

Engleske i Njemačke za posljednjih šest godina prije rata. Grey će izvjestiti ne samo o diplomatskim pregovorima, što su se vodili, već će također objasniti korake, što ih je poduzela Engleska, da ojača svoj vojnički položaj na moru i na kopnu s obzirom na opće uvjerenje, da je neodkloniva pogibelj navale s njemačke strane. Modra će knjiga nadalje obuhvatati podjednosti o posjetu Haldane-a u Berlinu. Haldane sam želi, da što skorije izidje ovaj prikaz.

Uspjeh petoga njemačkoga zajma. „Wr. Allg. Ztg.“ saopćuje iz Züricha: Engleska i franceska štampa bilježe doduše veliki uspjeh njemačkoga ratnoga zajma, ali se listovi trse, kako bi umanjili znamenovanje njemačke financijalne pobjede. U financijalnom se dijelu velikih publikacija i londonskih listova veli, da njemački zajam od 10 i pol milijardi doji samo na papiru i da nema nikakve efektivne vrijednosti za „poremećene financije“ Njemačke. Ali prema privatnim se vijestima može ustanoviti, da je uspjeh petoga njemačkoga ratnoga zajma vanredno jako djelovao kako u Parizu, tako i u Londonu, te proizveo vrlo dubok dojam. Na osnovi novinskih se je vijesti ispriva očekivao „velik fiasko“, pa je to više iznenadilo vijesti o gospodarskoj jakosti Njemačke i o njezinoj odlučnosti, da svom energijom nastavi rat također na financijalnom području.

Pitanje saziva delegacija. Što duže traje u Austriji akcija oko sastanka delegacija, to se pokazuje, da sve više zapreka ima uspostavi ustavnoga života. Deputacije je gospodske kuće grof Stürgkh, primivši poznatu rezoluciju, odgovorio, da vlada načelno nema ništa protiv sastanka delegacija, ali da mora prije svega imati garancije od stranaka, da „govorima i zaključcima delegacija ne će u neprijateljskom inozemstvu nastati kriva shvačanja o našim nutarnjim političkim prilikama“. Ta jamstva imade dati konferencija zastupnika car. vijeća sa predsjednikom drom Sylvestrom, koja se sastaje 23. o. mj. Dotle vlada čeka sa svojom odlukom. Češki članovi gospodske kuće i dalje zahtijevaju, da kod delegacija prisustvuju svi izabrani članovi bez razlike i da se zajamči sloboda govora u njima i sloboda izvješćivanja sa njih. Medjutim, ako bi stranke i dale sva potrebna jamstva, ima, po mišljenju vladi blizih krugova, i drugih poteškoća, koje bi i u ovom slučaju (da stranke udovolje željama vlade) onemogućile sastanak delegacija. Sa vladine se strane, dalje, naglašava: Česi, socijalni demokrati, njemački radikali, a vjerovatno i krščanski socijali izjavljuju, da im sazivi delegacija bez car. vijeća nije dostatan, a s druge strane za delegacije traže takove garancije slobode govora i štampe, koje bi vlada mogla držati neispunjivima. Češka je socijalna demokracija u Pragu već prihvatila rezoluciju, da u principu traži parlamentarizam, ali „pravi parlamentarizam sa potpunom slobodom riječi i štampe, sa imunitetom zastupnika, sa uplivom na egzekutivu i sa svim drugim parlamentarnim preduvjetima“. Stranka se izjavljuje zato, da parlament uvaži drž. nužde, ali ne drži mogućim, da se bez car. vijeća sastanu delegacije od god. 1913. Stajališta su ovih stranaka već druga poteškoća. Na kraju dolazi i treća poteškoća — kako izvješćuje „Pester Lloyd“ — a to je ta, što bi vlada delegacijama morala podnijeti čitav niz zakonskih osnova budgetarne prirode, naročito osnova vojne uprave, koje su predbježno po svojoj naravi diskretne prirode. („Hrv. Pokret“.)

„Vorwärts“ i „Zukunft“ obustavljeni. Javljaju iz Berlina, da su vojne oblasti obustavile do daljnje odredbe glasilo njemačke socijalne demokracije „Vorwärts“ (koji je u glavnom zastupao sada za vrijeme rata nazore socijalističke manjine) i poznatu reviju Maksimiljana Hardena „Zukunft“. Kako je poznato, ova je revija već bila obustavljena, pa joj je dopušteno ponovno izlaženje. Sada je „Zukunft“ trajno obustavljen.

Ruska crnomorska i rumunjska mornarica.

Polak graditeljskog programa od 1911. i 1914. je ruska crnomorska mornarica, izuzam nekoliko starijih brodova, sasma nova.

Od novih velikih linijskih brodova su već gotovi i uvršteni u mornaricu: „Imperator Aleksander III.“, „Jekaterina II.“ i „Imperatrica Maria“ dok se četvrti „Imperator Nikolai III.“ nalazi ješte u gradnji na Nikolajevskom brodogradilištu, te ima biti gotov tekar 1917.

Ti brodovi zapremaju 23.400 tona vode, posjeduju brzinu od 21 pomorske milje, oklop od 305 milimetara pod vodom, te su oboružani sa 12 topova od 30,5, 20 topova od 13, 8 topova od 7,5 i 4 topa od 6,3 centimetara; osim toga sa 4 topa od 4,7 centimetara protiv zračnih napadaja, 4 strojne puške i 4 cijevi za bacanje torpeda.

Od starijih linijskih brodova posjeduje crnomorska mornarica ješte sedam od 11.000 do 13.000 tona. No od tih su sposobna za ozbiljniji boj samo trojica i to: „Ivan Slatoast“, „Svjatoi Jeostafi“ iz god. 1906. i „Panteleimon“, koji je bio porinut u more 1909. Isti zapremaju 13.000 odnosno 12.800 tona te su oboružani sa 4 topa od 30,5 centimetara i srednjim topništvom, no njihova brzina iznaša samo 16 pomorskih milja na sat.

Od lakih krstaša posjeduje od 1912. samo dva i to: „Admiral Lasarew“ i „Admiral Nachimow“ od 6.900 tona i od 30 pomorskih milja brzine na sat. Oboružana su sa 15 topova od 13 cm, sa 4 topa protiv zračnih napadaja od 6,3 cm i sa 4 strojne puške. Polak programa od 1914. nalaze se u gradnji ješte 2 laka krstaša od 8.000 tona i brzine od 30 pomorskih milja, te imadu biti gotovi 1917. Osim toga se nalaze u službi od 1903. ješte 2 starija laka krstaša od 7.200 tona i laki krstaš „Prut“ od 3.200 tona. To je najmre prijašnji turski krstaš „Medjidije“, koji je u proljeću 1915. kod Odese potonuo, naletivši na jednu minu i koga su Rusi kašnje digli i popravili.

Crnomorska mornarica posjeduje nadalje 25 Pgotovih torpedorazarača od 1.100 tona i 8 u gradnji u Nikolajevu; 9 torpednih čamaca i 11 podmornica, od kojih šestorica zaprema 630 tona.

Rumunjska mornarica potječe većinom iz 1888., te sastoji iz malenog nezaštićenog krstaša sada školskog broda za topništvo, „Elisabetta“ od 1.320 tona i brzine od 18 pomorskih milja, osim toga od 7 topnjača od 100 odnosno 45 tona i nekoliko manjih torpednjača, koje su već zastarjele, te sposobne samo za pograničnu stražu na Dunavu.

Najviše vrijede 4 oklopljena dunavska monitora: „Catorgiu“, „Bratianu“, „Kogalniscanu“ i „Lahomari“, koji su bili zgotovljeni 1907. Isti zapremaju 560 tona, imadu brzinu od 14 pomorskih milja te su oboružana za 3 topa od 12 cm, 4 topa od 4,7 cm sa 2 haubice od 12 cm i 2 strojne puške. Njihov oklopni pas iznosi 65, palubni oklop 30, a oklop pomičnog tornja 50—75 milimetara debljine.

Osim toga su bila 1914. u Italiji naručena 4 torpedorazarača i 1 podmornica, ali radi zatvorenja Dardaneia nijesu mogla biti ješte izručena. Svi rumunjski brodovi su gradjeni u inozemstvu. Rumunjska sama nema ni brodogradilišta, ni radionica za popravak brodova, te je i u tome upućena na rusku pripomoć.

Prema tome je rusko-rumunjska mornarica ne samo po broju jedinica, već i po svojoj jakosti, daleko pretežnija od tursko-bugarske mornarice. Polak ruskih vijesti imala je ista igrati glavnu ulogu za rusko-rumunjske ofenzive protiv Bugarske i Carigrada iskrcavanjem četa na bugarskoj crnomorskoj obali. Dosadanji uspjesi naših monitora na Dunavu i bugarsko-njemačke ofenzive u Dobrudži su jasnim dokazom, da ista nije dorasla toj teškoj zadači.

Nema sumnje, da će uza svu svoju premoć rusko-rumunjska crnomorska mornarica biti i nadalje osudjena na sasma sporednu ulogu, budući je dandanas iskrcavanje na neprijateljskoj obali skoro neizvedivo. Radi toga se nije u današnjem svjetskom ratu ješte nijedna mornarica odvažila na sličnu akciju. R. R.

Domaće Vijesti.

Štedite sa svetlom! Mnogi listovi priobćuju poziv na občinstvo, da štedi sa svetlom. Ciene svieća, petroleja i ulja već su sada tako porasle, da siromašni slojevi jedva nabavljaju najnužniju količinu, a te će ciene i dalje rasti, ne bude li samo občinstvo potrošak svietla ograničilo na najnužnije. Ta opomena osobito vriedi uoči dana Svih Svetih. Liep je čin pieteta razvijetljivati grobove, no taj se pietet izrodio već u luksus, jer se grobovi upravo razkošno razsvjetljuju. U mirno je doba to stvar svakog pojedinca i njegove kese, dok se sada to pitanje tiče svih pojednako. Veliki zahtjevi vojske prvi su na redu i njima se mora udovoljavati. A tome pridolaze još silne poteškoće u industriji, u nabavljanju surovina itd. Treba dakle razsvjetu grobova ograničiti na minimum. Jedna svjećica u pobožnu molitvu više vriedi, no razkošna razsvjeta. Na taj će način prištediti svieće, koje će biti nuždne za razsvjetu stanova i ne će toliko poskupljivati, a prišteditć se se i novaca, što ga imućnici mogu upotrebiti u dobrotvorne svrhe. Zaista opravdan poziv i dužnost je svih nas, da mu se odazovemo.

Gradsko kazalište. Danas se pjeva u kazalištu 5 put opera „Faust“.

Uvadjenje svinja za tovljenje u Istru. Nastojanjem Zemaljske upravne komisije u Istri pred nekoliko dana stigla je u ovu pokrajinu prva partija svinja za tovljenje, koje je nabavio u južnoj Stajerskoj zemaljski živinar gospodin Ivan Comandich. Cijela partija bila je prodana u malo ura u poročkoj općini na veliko zadovoljstvo tamošnjeg pučanstva, koje je ovim načinom moglo da nabavi svinja za tovljenje dobre vrsti veoma jeftinje nego što se navadno plaća trgovcima svinjama. Nada je, da će skoro biti uvedeno još i drugih partija, obilatijih, koje će biti ponudjene na prodaju redom i u drugim istarskim općinama, da se udovolji mnogobrojnim zatražbama stiglih iz više krajeva pokrajine. — Preesjednik: Lasciac t. r.

Hrvatske škole u Cresu i Malom Lošinju još su uvijek pod upravom Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Sva je prilika, da će još proteči nekoliko mjeseci — možda i čitava godina dana — prije nego li te škole preuzme zemaljska komisija za Istru. Preuranje su u tom smislu već doduše u toku, ali napreduju sporo unatoč požurivanju sa strane naše Družbe. Mimogrede napominjemo, da odkad je buknuo rat nije zemlja preuzela nijedne družbine škole u Istri. Ovo ističemo, da prijatelji naše Istre vide, kakav je golemi teret, što ga naša Družba mora da nosi u ova teška vremena. Prihvačamo i ovu priliku, da zamolimo sve Hrvate i Hrvatice, neka se što češće i što izašnije sjete hrvatskih škola u Istri.

Obljetnica smrti Dra. Eugena Kvaternika. Prekjučer dne 11. listopada navršuje se punih 45 godina, što je nekadanji narodni zastupnik dr. Eugen Kvaternik god. 1871. ubijen u Ljubči kraj Rakovice, kad je sa Vjekoslavom Bachom u krajini htio dignuti bunu.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed ličkog admiralata broj 286 od 12. rujna 1916.

Posadno nadzorstvo: Natporučnik Zellner.
Ličničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: Linijski liječnik u pričuvi Dr. Weiser.
Ličničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: Linijski liječnik u pričuvi Dr. Groyer.

Razne Vijesti.

Računi lista „Pester Lloyd“. Obzirom na poznate osnove četvornog saveza potrudio se je budimpeštanski list „Pester Lloyd“ ter je proračunao, koliko bi vremena trebalo, da pojedine antantine države osvoje ono, što bi htjele da imaju. U Francuskoj traju napori Engleza i Francuza već više od 80 dana. 4000 topova radi gotovo neprestano. Silna uporaba materijala i ljudi donijela je Englezima i Francuzima do 19 septembra t. g. 130 četvornih kilometara. A pošto imaju Nijemci u Francuskoj zaposjednutih 60.000 četvornih kilometara, trebali bi Englezi i Francuzi 37.846 dana, dakle oko 103 godine, da to zaposjednuto zemljište opet osvoje. Rusi su od konca maja, dakle za 120 dana, osvojili 20.000 četvornih kilometara. A pošto imadu centralne vlasti u rukama još uvijek 350.000 četvornih kilometara ruskoga zemljišta, trebali bi Rusi — uz jednako napredovanje, dakako kao dosad — tek za 3000 dana ili punih godina predobili opet ono, što su imali. Talijani su do osvoje 33.000 četvornih kilometara austrijskoga zemljišta. Tijekom 16 su mjeseci zaposjeli tek 600 četvornih kilometara. No jer je naša armada odmah u početku rata isprazniła svojevoljno 550 četvornih kilometara, predobili su Talijani oružjem samo 50 kilometara. Uz ovakovo bi „sjajno“ napredovanje rabila talijanska vojska 10.560 dana ili čitavih 880 godina, da ostvari svoje nakane.

Tragedije grčkih vladara. Ima tek dobra stotina godina da je postala nova slobodna grčka država, a od prvoga faktičnoga predsjednika Ivana Antuna Kapodistrije pak sve do sadašnjeg kralja Konstantina nije uživao još nijedan vladar upomučeni mir, odnosno nije ni u sreći dočekao svoga konca. Revolucija koja je stvorila Grčku, u toj je državi tako rekavši gotovo permanentna. Izakako se je oslobodila turskoga jarma, postala je Grčka republikom, a tek što bi došla jedna vlada na kormilo, već je eto nastala proturevolucija. Prvi je poglavica bio Petar Mavromihaelis, iz čijega je obitelji palo u boju za grčku slobodu osamnaest članova, a opet se je proti njemu podigla buna i njegovi su protivnici proglasili kneza Mavrocordata za predsjednika. Iz dugih je bojeva postao predsjednikom spomenuti već Ivan Antun Kapodistrija, kojega su kao takovog priznale velesile. Njegov se je brat proglasio diktatorom, a za malo su ga vremena prognali. Grčka je postala monarkijom i bavarski princ Oton njezinim kraljem. Na prijestolju je sjedio gotovo trideset godina uz neprestane borbe, a izatoga lišen krune i prognan. Njegovim je nasljednikom postao danski princ, koji se je kao kralj zvao Juraj I. Gotovo pedeset je godina vladao i bio godine 1912. u Solunu umoren. Sad je na prijestolju njegov sin Konstantin, a i taj mora opet da se bori za krunu.

Politeama Ciscutti.

U subotu 14., nedjelju 15. i ponedjeljak 16.

velike kinematografske predstave

Beč u ratu

zabavan patriotski raspored u 4 čina.

Film dugačak 1895 metara.

Samo za odrasle.

Početak u subotu i ponedjeljak u 3 sata, u nedjelju u 2 sata posije podne.

CIJENE: Parter i lože K 1.—; galerija K —30; lože K 1·—; sjedalo K —40; zatvor. sjedalo K —20.

KINO Crvenog križa.

ULICA SERGIJA BROJ 34.

Danas novi raspored.

Njegov najteži slučaj

detektivska drama u 4 čina.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake slike.

B. De Prato

Vježbenica talijanskog jezika

za

opće pučke škole i za samouke

dobiva se kod tvrdke

Jos. Krmpotić Pula.

Koledar „Danica“ za god. 1917.

netom je prispio te se dobiva kod **Josipa Krmpotića** ◆◆ Pula ◆◆ Piazza Custoza br. 1.

MIRKO BOGOVIĆ.

Krvavi most u Zagrebu.

(Nastavak.)

III.

Ratobornog biskupa Mihalja, koji je bio na pohodu u kralja Andrije, dopadoše brzo užasni glasi o dogodjajih, što se prideviše u Zagrebu, dok njega ondje nije bilo, pa pošto je razumio, kako je Gardun haračio u Kaptolu, planu kao živa vatra, te odmah bez svakoga zatezanja oprosti se s kraljem, pa uz pratnju svojih četa i ostalih vjernih privrženika — medju kojima bijahe i Slavinić — brže bolje pohiti u Zagreb, da Gardunu čim prije vrati žao za sramotu.

Protivnici biskupovi, poznavajući mu značaj, znali su doduše unaprijed, da će biti sijaseta, čim biskup dočuje, što se sbilo u Zagrebu, ali oni su se ipak tješili time, da se on brzo ne će povratiti, a to s toga, što su znali, da ga kralj Andrija vrlo uvažava, te u važnih slučajevih rado pita za dobar savjet, što je kralju trebao osobito u ono doba, gdje se je njegovih sila radilo oko toga, da stranka Andrijina napregnutimi silami i odlučno na put stane sve to smionijim težnjam stranke Karla Martela. Ali protivnici biskupa svedj još ne poznavahu dovoljno značaj toga odvažnoga ali uza to žestokoga i ponekada vrlo strasnoga čovjeka, pa zato se nadjoše u velikom čudu, a i joj većem strahu, kad se biskup Mihalj iznenada pomoli u njihovoj sredini sa svojom oružanom družbom nalik kobnoj zvijezdi repači, o kojoj priča svijet, da ju slijedom slijede krvavi bojevi i zla ljeta.

Gardun, kao i ostali, nije se ni s daleka tako na brzo nadao povratku biskupovu, pa s toga, pošto je i on začuo, da se zbilja povratio biskup, sakupi na brzu ruku momčadi, koliko je više mogao, te se s njom podobro utvrdi u Medvedgradu.

Nekoliko dana prošlo je tako, odkako se biskup bijaše povratio iz Ugarske. Neobična i rek bi kobna neka tišina i zapara pritisnu sva okolicu zagrebačku, baš kao mora kad pritiska spavačive ljude. Gijeli kaptol, a napose grad biskupov, prikrila je neka tajna, a to isto se je i o Medvedgradu moglo reći. — Ljudi gatahu svašta, ali nikoga tu ne bijaše, koji bi rekao, da to na dobro ne sluti, danače činilo se svim, kao da Kaptol i Medvedgrad prilike dvjema zlogodnim oblacima, što se tiho, mu brzo primiču, te da će po svoj prilici skoro iz tmasta im mraka gromovi pucati i strijele treskati tako, da će strašnim urnebesom zamnjeti sva okolica.

Naskoro se zbilja pokazalo, da ljudi pravo gataše, jer ne prodjoše ni dvije nedjelje dana iza povratka biskupova, kad li on jednoga jesenskog jutra god. 1290. prije zore iznenada sa svojimi silnimi četami stade opsjedati i jurišati Medvedgrad. Na akopram čete njegove na grad ljuto navališe, to ipak ni tvrdomu gradu ni opsjednutim za sigurnimi zidovi ne nauditše gotovo ništa. Juriš bude zatim ponovljen, no Gardun, hrabreći svoju i bez toga hrabru četu, odbi nanovo neprijatelje tako krepko, da se sa silnim gubitkom opet morahu vratiti pod šatore razapete u dolini pod gradom.

Tako uz svakidašnji juriš i odbijanje prodje nekoliko dana bez ikakva uspjeha za biskupa Mihalja, dapače mnogo mu je ljudi palo tom prilikom, što ga je dakako razjarilo još većma, pa upravo zato odlluci prijekim udarcem riješiti stvar i Medvedgrad zauzeti po što po to. U tu svrhu odustade za dva dana od svakoga juriša, te povuče vojsku opsadnu opet pod šatore. Ali jedan mali dio vojske, zaklonjen gustom šumom, kopao je ipak medjutim s lijeve i najslabije strane grada skrovne lagume, dočim je drugi, veći dio otpočivao, te sakupljao nove snage za novi, odlučni juriš.

Gardunu, a i ostalog momčadi posadnoj činilo se nekako sumnjivo ne samo to, što se neprijatelj od ovo dva dana ne primiče, već još većma, to, što se u s njesta ne odmiče, već svejednako čuči pod šatori, kao da tu kuha vražju neku poparu.

Ali doskora se uvjeriše opsjednuti, koji je tomu uzrok, da su podmukloj čitava dva dana kutrili njihovi neprijatelji, jer jedva što je svanulo treće veoma maglovito jesensko jutro, kad li eto uz strašni viku stadoše biskupove čete sa četiri strane jurišati grad. Biskup Mihalj, da tom prilikom potkrijepi juriš četa svojih, stao je neprestano biti gradske bedeme dovezanimi dan prije ogromnimi, te baš u ono doba zajedno sa barutom proiznadjenimi lumbardami, koje su silnimi svojimi kamenimi kuglijami znatno okrnjivale zidine gradske. — Gardun je svedj još hrabro odbijao juriš neprijatelja, ali pošto nakon neprestana juriša i pucnjave od 4 sata jur na pojedinih mjestih počeše pucati i zjati zidine, pa pošto se izvan toga na lijevoj strani u jedampuć pojavi gromovit raspuk s potkopanih i upaljenih laguma, koji teške zidine digoše tako silno u zrak, da rasčemadane podrtine nalik lakim trijeskam poletješe u vis, tad je tekar i tvrda dotle Garduna nešto malo zazeblo oko srca, jer je počeo uvidjati, da će nadalje teško moći tako krepko uzbijati neprijatelja, već da će se najposlije morati pokoriti sili njegovoj.

Što je u onaj par mislio Gardun, to se je zbilja na žalost njegovu odmah i dogodilo, jer putem gotova proloma, pomenutim silnim raspukom prouzročena, nasrnuše neprijatelji kao bijesni u grad. Hrabru četu, što je tom prilikom prva provalila u grad, predvodio je Pavao Slavinić, koji je bijesno u biskupa Mihalja, da mu smije u dio pasti slavna, na ujedno i pogibeljna ta zadaća. — Tu valja napomenuti, da je Slavinić, došavši nedavno u Zagreb, odmah posjetio milu svoju Ružicu i blagu tetku njezinu u manastiru, gdje je sa žalošću i gnjevom razumio, kako ju braća njezina sirovim načinom sile, da podje za Garduna. Naravno je, da je Slavinića osim hrabrosti nukala i osveta, te zato nije baš toliko čudo, što je s odvažnom i ognjevitom četom svojom nalik bijesnom lavu prodro prvi u grad, okrenuć se pod sablju sve, što mu je goder stalo na put. On nije tom prilikom ništa tako srdačno želio, već da mu Bog i dobra sreća dade namjeriti se kako na Garduna. Pa gle! Jedva je nekoliko časa počasilo, eto Garduna glavom, kako sa nekolicinom svojih junaka, hrabreći ih, dotrči upravo tamo, gdje je prijetila najveća pogibelj gradu, pa se tu sukobi sa Slavinićem.

„Ha, evo ga!“ vikne Gardun kao ljuta iz procijepa guja. „Davo, momče golobrado! ded primakni se bliže, da ti zapečatim novi povelju plemiću, pa da ti i iz srca pustim uzavrelu s ljude tvoje ljubavi krvcu ovom mojom dobrom sabljom.“

(Nastavit će se.)